

HE 53/2001 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annettua lakia siten, että koulutuspäivärahan saamisen edellytyksenä olevan ansainta-ajan laskennasta poistetaan 15 vuoden tarkastelu-

jakso. Ansainta-aikana otetaan siten huomioon koko aikaisempi työhistoria.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (1402/1997) tarkoitettulla koulutuspäivärahalla työttömällä on oikeus laissa säädetyn määräajan saada työttömyysturvan tasoista toimeentuloturva myös omaehtoisen ammatillisen koulutuksen aikana. Tuki on tarkoitettu jo vakiintuneesti työmarkkinoilla olleille, minkä vuoksi laissa eräänä tuen saamisedellytyksenä on aikaisempi työhistoria. Lain 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan tuen saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan tehnyt välittömästi edeltäneiden 15 vuoden aikana työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä yhteensä vähintään 10 vuotta. Aikaa laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Työhistoriaa laskettaessa otetaan huomioon siten kaikki ansioturvaan koskevien eläkelakien piiriin kuuluva ansiotyö sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Myös pakollinen eläkevakuutettu yrittäjä- ja maatalousyrittäjätoiminta sekä työskentely lähetettynä työntekijänä lasketaan vaadittuun työskentelyai-

kaan siltä osin kuin se on Suomessa vakuutettua.

Työhistoria lasketaan samojen periaatteiden ja sääntöjen mukaan kuin lasketaan työntekijän eläkelaisissa säädetyn osa-aika-eläkkeen ja työttömyyseläkkeen edellytyksenä oleva työhistoria. Tästä poiketen laskemisessa otetaan kuitenkin huomioon myös eläkevakuutettu ansiotyö ennen 23 ikävuoden täyttämistä. Vastaavasti myös etuuden ansio-osan rahoitukseen käytettävää työttömyysvakuutusmaksua peritään alle 23-vuotiaana tehdystä työstä.

Työhistoriaa laskettaessa on otettu huomioon eläkevakuutettu ansiotyö vain koulutusta edeltäneeltä 15 vuodelta. Tämä 15 vuoden tarkastelujakso pitenee ajalla, jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut 4 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä.

Tarkastelujakson käyttämisestä työhistorian laskemisessa on ollut seurauksena, että osa vakiintuneesti ja hyvinkin pitkään työmarkkinoilla olleista ei pääse koulutuspäivärahan piiriin. Tämä koskee erityisesti niitä, jotka ovat tarkastelujakson aikana laman vuoksi olleet pitkään työttöminä 1990-luvun alkupuolella. Näiden henkilöiden kohdalla myöhempikään työllistyminen ei pääsääntöi-

sesti paranna tilannetta, kun tarkastelujakson ajankohdan muuttumisen seurauksena pitkäaikaistyöttömyyttä edeltäneestä työhistoriasta osa vastaavasti jää pois.

Edellä todetun johdosta esitetään lain 4 §:n 2 momentin 3 kohtaa muutettavaksi siten, että työhistorian laskennassa ei enää käytettäisi tarkastelujaksoa, vaan huomioon otettaisiin koko aikaisempi työhistoria. Tähän liittyen ehdotetaan sanotun pykälän 3 momentti, joka koskee tarkastelujakson pidentämistä, tarpeettomana jätettäväksi laista pois.

2. Esityksen vaikutukset

Työhistorian laskennassa käytetyn 15 vuoden tarkastelujakson poistaminen lisää koulutuspäivärahan edellytykset täyttävien työttömien määrää. Sen arviointi, mikä vaikutus tällä on koulutuspäivärahan saajien määrään, on erittäin vaikeaa.

Koulutuspäivärahan turvin omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen lähteneitä on ollut olennaisesti vähemmän kuin tukijärjestelmää valmisteltaessa arvioitiin. Lähinnä tähän on vaikuttanut toimeentuloturvan tason ja keston ohella myös vähäinen koulutushalukkuus. Tällä ehdotuksella ei suoranaisesti pyritä mainittujen seikkojen muuttamiseen, vaan esityksen tarkoituksena on poistaa tarkastelujaksoa koskevasta säännöksestä joh-

tuva väliinpuotoamistilanne. Väliinpuotoajiksi ovat jääneet etenkin ne työttömät, jotka ovat laissa säädetyn tarkastelujakson aikana laman vuoksi olleet pitkään työttöminä 1990-luvun alkupuolella. Edellä todetun perusteella esityksen ei arvioida lisäävän olennaisesti koulutuspäivärahan saajien määrää ja kustannuksia. Etuusmenojen lisäykseksi arvioidaan enintään 5 miljoonaa markkaa vuositasolla.

3. Asian valmistelu

Tulopoliittisessa sopimuksessa vuosille 2001—2002 on esitetty koulutuspäivärahan edellytyksiä muutettavaksi siten, että työhistorian laskentaan liittyvä 15 vuoden tarkastelujakso poistetaan 1.8.2001 lukien. Esitys, joka perustuu edellä mainittuun ehdotukseen, on laadittu virkatyönä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä yhteistyössä keskeisten työmarkkinajärjestöjen kanssa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1402/1997) 4 § seuraavasti:

4 §

Tuen saamisen edellytykset

Koulutuspäivärahaan on oikeus sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiinsa edistävän koulutuksen. Tukeen on oikeus myös sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatamaan ennen työttömyyttään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksiaan edistäviä opintoja.

Tuen saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa;

2) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä; sekä

3) tehnyt työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä yhteensä vähintään 10 vuotta, jolloin aikaa laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Työ voidaan lukea hyväksi vain kerran 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua aikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäaikais-työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työskentelyaikaan vain tuen saamisen jälkeinen aika.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.

Helsingissä 27 päivänä huhtikuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki

työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1402/1997) 4 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Tuen saamisen edellytykset

Koulutuspäivärahaan on oikeus sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen. Tukeen on oikeus myös sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyyttään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksiaan edistäviä opintoja.

Tuen saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa;

2) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä; sekä

3) tehnyt 15 vuoden aikana työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä yhteensä vähintään 10 vuotta; aikaa laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Edellä 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettu 15 vuoden aika pitenee ajalla, jolta henkilölle on maksettu sairausvakuutuslain (364/1963) mukaista äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa taikka erityishoitorahaa sellaiselta ajalta, jolta henkilö ei ole ansainnut 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkettä.

Työ voidaan lukea hyväksi vain kerran 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua aikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäai-

Ehdotus

4 §

Tuen saamisen edellytykset

Koulutuspäivärahaan on oikeus sillä, joka aloittaa päätoimisen ammatillisia valmiuksiaan edistävän koulutuksen. Tukeen on oikeus myös sillä, joka ryhtyy päätoimisesti jatkamaan ennen työttömyyttään keskeytyneitä, ammatillisia valmiuksiaan edistäviä opintoja.

Tuen saamisen edellytyksenä on, että hakija on koulutuksen aloittaessaan:

1) työttömänä työnhakijana työvoimatoimistossa;

2) saanut välittömästi edeltäneen 12 kuukauden aikana työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea vähintään 86 työttömyyspäivältä; sekä

3) tehnyt työntekijäin eläkelain (395/1961) 8 §:n 4 momentissa tarkoitetun peruseläkkeen tai muuhun siihen verrattavan työ- tai virkasuhteeseen perustuvan eläkkeen edellyttämää työtä yhteensä vähintään 10 vuotta, jolloin aikaa laskettaessa luetaan hyväksi myös työ, jonka hakija on tehnyt ennen kuin hän on täyttänyt 23 vuotta.

Työ voidaan lukea hyväksi vain kerran 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettua aikaa laskettaessa. Jos hakija on saanut pitkäai-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työskentelyaikaan vain tuen saamisen jälkeinen aika.

kaistyöttömien omaehtoisen opiskelun tukemisesta annetussa laissa (709/1997) tarkoitettua tukea, luetaan 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työskentelyaikaan vain tuen saamisen jälkeinen aika.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2001.